

KOMENTÁŘ

30. 3. 2023

Životní podmínky domácností v Olomouckém kraji 2022

Podle výsledků šetření „Životní podmínky 2022“ bylo tempo růstu příjmů v Olomouckém kraji rychlejší než v České republice. Nejvíce domácností v kraji spadalo do příjmového pásma 15 až 20 tis. Kč podle čistého měsíčního příjmu na osobu (30,3 %). Meziročně se celkové náklady na bydlení zvýšily o 17,4 % a pro většinu domácností byly náklady na bydlení zátěží.

Na základě členství v Evropské unii má Česká republika povinnost realizovat každoročně výběrové šetření o příjmech a životních podmínkách v domácnostech. V roce 2022 proběhlo po osmnácté v řadě šetření „Životní podmínky 2022“. Díky jednotné metodice jsou výsledkem šetření srovnatelná data o sociální situaci a životních podmínkách i za další země.

Podle výsledků šetření v roce 2022 v Olomouckém kraji hospodařilo 260,7 tis. domácností s počtem členů 610,2 tis. Průměrná domácnost čítala 2,34 členů, tedy mírně více než republikový průměr (2,29 osob). Nejvíce domácností v kraji bylo dvoučlenných (34,4 %) a jednočlenných (30,4 %).

Průměrné roční příjmy na osobu podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ - výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2022

	Hrubé peněžní příjmy (Kč)	Čisté peněžní příjmy (Kč)	Naturální příjmy (Kč)	Celkové čisté příjmy (Kč)	Pořadí krajů podle celkových čistých příjmů
Česká republika	277 329	241 161	8 558	249 719	x
v tom kraje:					
Hl. m. Praha	382 888	323 030	10 745	333 775	1
Středočeský	276 384	238 994	7 125	246 118	3
Jihočeský	246 640	217 951	6 875	224 826	14
Plzeňský	263 175	229 994	8 105	238 099	10
Karlovarský	269 365	234 406	7 306	241 712	7
Ústecký	274 090	238 354	7 766	246 120	2
Liberecký	259 766	227 734	10 799	238 532	9
Královéhradecký	266 997	233 940	8 888	242 828	6
Pardubický	270 176	235 120	9 261	244 381	5
Vysočina	260 006	228 958	10 826	239 784	8
Jihomoravský	269 901	235 728	8 811	244 539	4
Olomoucký	249 559	219 426	7 364	226 791	12
Zlínský	245 054	217 992	8 028	226 021	13
Moravskoslezský	253 857	222 849	8 248	231 097	11

Hrubé peněžní příjmy na osobu za rok 2021 se v Olomouckém kraji meziročně zvýšily o 16 922 Kč (tj. o 7,3 %) na 249 559 Kč. I přesto to byly v mezikrajském srovnání třetí nejnižší hrubé peněžní příjmy na osobu, po Zlínském (245 054 Kč) a Jihočeském kraji (246 640 Kč). Republikový průměr byl o 27 770 Kč vyšší než v Olomouckém kraji a překonal ho pouze kraj Hl. m. Praha (382 888 Kč). Po odečtení odvodů na zdravotní a sociální pojištění, daně z příjmů fyzických osob a připočtení bonusu u daňového zvýhodnění na děti činily čisté peněžní příjmy domácností 219 426 Kč na osobu. I tato hodnota byla v mezikrajském srovnání třetí nejnižší

KOMENTÁŘ

po Jihočeském (217 951 Kč) a Zlínském kraji (217 992 Kč). Po započtení naturálních příjmů, do kterých jsou mimo jiné zahrnuty i požitky poskytované zaměstnavateli např. bezplatné používání služebního vozidla pro soukromé účely, příspěvky zaměstnavatele na stravování a hodnoty dalších výhod a nepeněžních služeb (např. jazykové kurzy, slevy na firemní zboží nebo služby, příspěvky na sportovní vyžití, dovolenou), dosahovaly celkové čisté příjmy v roce 2021 úrovně 226 791 Kč na osobu. Ve srovnání s výsledky šetření z předchozího roku se celkové čisté příjmy zvýšily o 22 348 Kč (10,9 %).

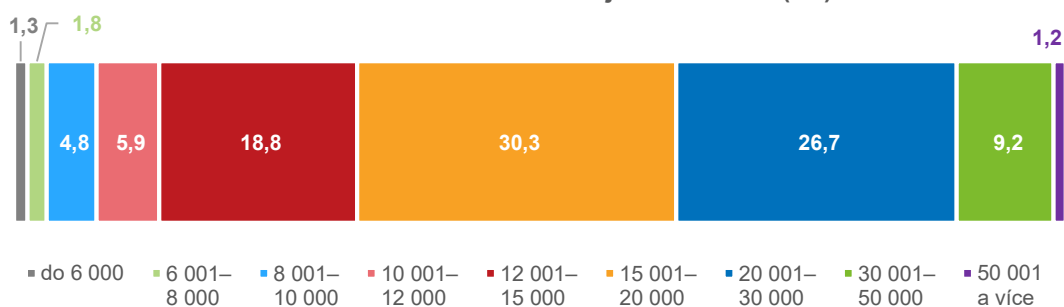
Domácnosti podle čistého příjmu na osobu podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ - výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2022

	Podíl domácností ve skupině podle čistého měsíčního příjmu na osobu v Kč (%)								
	do 6 000	6 001–8 000	8 001–10 000	10 001–12 000	12 001–15 000	15 001–20 000	20 001–30 000	30 001–50 000	50 001 a více
Česká republika	1,2	1,4	3,4	4,9	16,0	30,9	26,3	12,9	3,0
v tom kraje:									
Hl. m. Praha	0,5	1,1	1,4	3,8	9,0	22,3	27,3	24,3	10,4
Středočeský	0,5	1,8	3,1	4,0	15,4	33,1	26,9	13,5	1,7
Jihočeský	0,9	1,2	4,3	8,0	15,7	36,8	22,0	10,2	1,1
Plzeňský	1,5	0,7	3,2	4,3	18,6	28,5	30,2	11,9	1,2
Karlovarský	0,7	2,1	4,8	2,1	16,8	34,7	20,6	15,5	2,7
Ústecký	2,3	1,6	4,3	5,9	16,7	29,1	26,9	11,0	2,4
Liberecký	0,5	1,3	4,5	3,3	16,4	34,7	27,6	10,1	1,6
Královéhradecký	1,2	1,7	4,7	3,9	13,9	34,7	28,6	9,8	1,5
Pardubický	-	1,6	4,5	6,2	19,2	31,8	23,4	10,5	2,7
Vysočina	1,3	1,1	2,3	4,6	19,2	30,7	28,7	11,0	1,1
Jihomoravský	1,2	1,7	3,0	4,7	16,8	32,3	25,5	11,5	3,2
Olomoucký	1,3	1,8	4,8	5,9	18,8	30,3	26,7	9,2	1,2
Zlínský	1,1	0,7	4,3	5,2	18,9	34,5	27,8	6,7	0,8
Moravskoslezský	2,8	1,6	3,3	6,3	17,6	31,0	24,8	11,1	1,5

V rámci rozdělení domácností do příjmových skupin podle čistého měsíčního příjmu na osobu spadalo nejvíce domácností v kraji do příjmové skupiny v rozmezí 15 až 20 tis. Kč (30,3 %). Tato příjmová skupina byla ve všech krajích, s výjimkou Plzeňského kraje a Hl. m. Prahy, skupinou, do které patřilo nejvíce domácností. V Plzeňském kraji a Praze nejvíce domácností náleželo do následující příjmové skupiny 20 až 30 tis. Kč. Tato příjmová skupina byla v Olomouckém kraji druhou nejpočetnější.

Podíl domácností ve skupině podle čistého měsíčního příjmu na osobu v Olomouckém kraji v roce 2021 (Kč)



KOMENTÁŘ

Nejnižší příjmy do 6 tis. Kč na osobu uvedlo 1,3 % domácností v kraji, tedy více než republikový průměr (1,2 %). Podobně vysoký podíl domácností v kraji (1,2 %) měl čistý příjem na osobu vyšší než 50 tis. Kč měsíčně. Celorepublikový úhrn domácností s příjmem na osobu 50 tis. Kč a více činil 3,0 %.

Součástí šetření bylo několik otázek týkajících se subjektivních názorů, např. jak domácnost vycházela se svými příjmy, co si mohla a nemohla dovolit a jestli měla problémy s platbou běžných výdajů nebo splácením půjček. Zvýšil se podíl domácností, které uvedly, že vycházely s příjmy s obtížemi i přesto, že se příjmy domácností dlouhodobě zvyšují. V roce 2021 mělo problém vyjít se svým příjmem 38,9 % domácností a v roce 2022 tento problém uvedlo 41,3 %. Naopak velmi snadno se svým příjmem vycházela každá dvacátá domácnost. Nejvyšší podíl domácností, které se svým příjmem vycházely s velkými obtížemi, byl zjištěn v Pardubickém kraji (7,5 %). Nejvyšší podíl domácností, které se svými příjmy vycházely velmi snadno, byl evidován v Praze (5,9 %).

Subjektivní názory domácností na vybrané problémy podle krajů v roce 2022

Zdroj: ČSÚ - výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2022

	Domácnost vycházela s příjmem (v % z celkového počtu domácností)						Náklady na bydlení jsou pro domácnost (v % z celkového počtu domácností)		
	s velkými obtížemi	s obtížemi	s menšími obtížemi	docela snadno	snadno	velmi snadno	velkou zátěží	určitou zátěží	vůbec nejsou zátěží
Česká republika	3,4	9,8	27,0	41,1	15,2	3,4	17,8	71,3	11,0
v tom kraje:									
Hl. m. Praha	3,1	10,9	23,2	38,3	18,5	5,9	18,9	63,5	17,7
Středočeský	2,6	11,2	32,7	40,9	10,5	2,1	15,2	74,9	9,9
Jihočeský	4,3	10,9	30,2	42,8	9,6	2,2	19,1	70,9	10,0
Plzeňský	1,1	11,4	36,8	38,3	11,4	1,1	14,2	77,5	8,3
Karlovarský	3,1	6,2	35,6	42,8	10,9	1,5	18,9	74,6	6,5
Ústecký	5,0	12,1	26,7	36,9	16,1	3,3	21,5	71,0	7,5
Liberecký	3,8	9,8	33,5	39,6	11,2	2,0	21,1	68,8	10,0
Královéhradecký	2,4	4,9	30,3	45,6	15,0	1,8	11,4	77,5	11,1
Pardubický	7,5	15,2	28,8	35,9	10,6	2,0	30,3	62,5	7,2
Vysočina	4,0	6,3	23,3	44,0	17,6	4,8	12,8	71,2	16,0
Jihomoravský	1,6	6,4	21,7	46,3	20,0	4,0	18,4	72,3	9,3
Olomoucký	4,4	8,7	28,2	41,6	12,2	5,0	18,1	72,9	9,0
Zlínský	2,1	11,7	27,9	41,0	15,6	1,7	15,4	78,3	6,3
Moravskoslezský	4,0	9,7	18,4	42,0	20,8	5,1	16,4	69,8	13,9

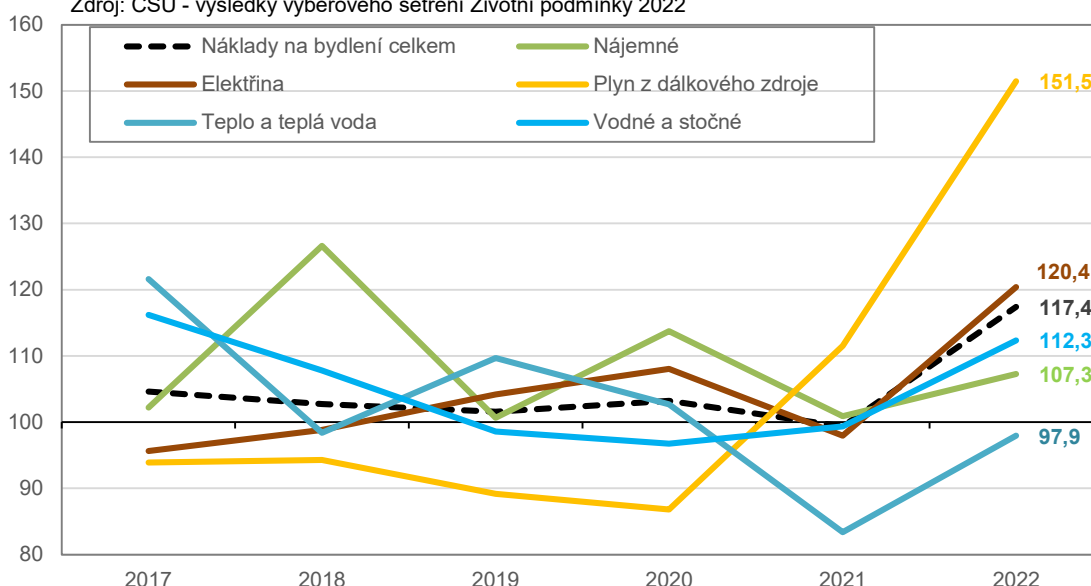
V části dotazníku týkající se finančních podmínek na otázku, jestli si domácnost mohla dovolit uvedené služby nebo výrobky, více než čtvrtina domácností v Olomouckém kraji (26,7 %) uvedla, že by si nemohly dovolit odjet na týdenní dovolenou mimo domov. Tento podíl byl v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší po Libereckém (27,4 %) a Jihočeském kraji (27,1 %). Také zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 13 600 Kč bylo pro čtvrtinu (25,4 %) domácností v kraji nemožné. Jíst maso každý druhý den si nemohlo dovolit 5,6 % domácností a dostatečně vytápět byt si z finančních důvodů nemohlo dovolit 4,9 % domácností v kraji. Všechny podíly domácností z kraje v této části dotazníku byly vyšší než průměr ČR.

KOMENTÁŘ

Další část šetření byla zaměřená na vybavení domácností. Vybavenost domácností u všech vybraných pěti položek (počítač, myčka, sušička, internet, auto) byla pod republikovým průměrem. Meziročně se ale zvýšil podíl domácností, které měly doma sušičku prádla (z 23,4 % na 27,9 %) nebo myčku nádobí (ze 42,9 % na 44,5 %). Přibližně stejný podíl domácností jako při minulém šetření vlastnil osobní počítač (80,6 %) nebo měl přístup na internet (82,0 %). Osobní auto měly k dispozici dvě třetiny domácností (67,9 %, v celé ČR to bylo 72,5 %). U otázky na vybavenost měly domácnosti uvést, pokud nevlastnily vybrané předměty, jestli si daný předmět nemohou dovolit nebo jej nevlastní z jiného důvodu. U všech pěti položek došlo k meziročnímu zlepšení. Sušičku prádla si z finančních důvodů nemohlo dovolit 7,7 % domácností (čtvrtá nejvyšší hodnota mezi kraji), což bylo méně než v minulém roce (9,7 %). Myčku nádobí si nemohlo dovolit 5,9 % (minule to bylo 8,4 %) a osobní automobil každá dvacátá domácnost (5,5 %, minulé šetření to bylo 7,8 %).

Meziroční indexy výdajů za bydlení v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ - výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2022



Průměrné měsíční náklady na bydlení meziročně vzrostly o 932 Kč na částku 6 285 Kč. Tato hodnota byla nižší než republikový průměr (6 820 Kč) a mezi kraji byla 6. nejnižší. Nižší měsíční náklady na bydlení než v Olomouckém kraji byly zjištěny v krajích Plzeňském (6 244 Kč), Pardubickém (6 032 Kč), Zlínském (6 003 Kč), Jihočeském (5 954 Kč) a v Kraji Vysočina (5 871 Kč). Ze sedmi položek tvořících náklady na bydlení došlo u jedné z nich ke snížení ve srovnání s výsledky předchozího šetření. Platby za zbývajících 6 položek byly vyšší. Nejvíce se zvýšily poplatky za plyn z dálkového zdroje (meziroční nárůst o 51,5 %) a elektřinu (20,4 %). S výjimkou platby za plyn a tuhá a tekutá paliva, byly všechny ostatní náklady na bydlení v kraji nižší než průměrné náklady v ČR.

Náklady na bydlení tvořily v kraji 14,7 % z čistých peněžních příjmů domácnosti s meziročním mírným zvýšením (o 0,9 p. b.). Téměř polovina nákladů připadala na platby za elektřinu a plyn. Pětinu tvořila úhrada za užívání bytu nebo nájemné (19,5 %).

KOMENTÁŘ

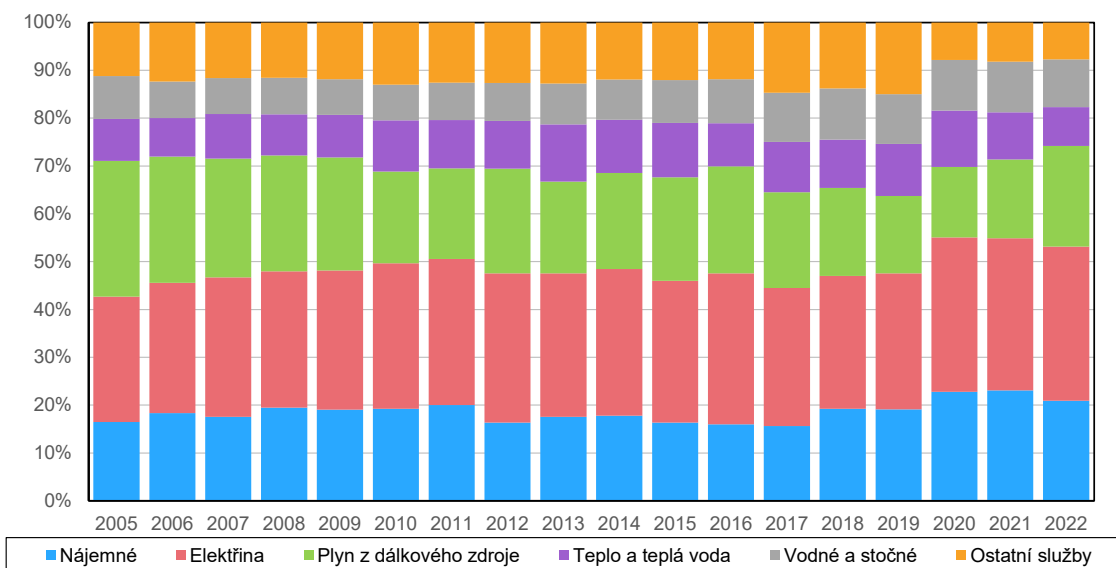
Měsíční náklady domácností na bydlení podle krajů v roce 2022

Zdroj: ČSÚ - výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2022

	Průměrné měsíční náklady domácností na bydlení		Struktura nákladů na bydlení (%)						
	celkem (Kč)	v % z čistých peněžních příjmů	nájemné, úhrada za užívání bytu	elektřina	plyn z dálkového zdroje	teplo a teplá voda	vodné a stočné	ostatní služby	tuhá a tekutá paliva
Česká republika	6 820	14,9	24,4	28,9	15,0	9,8	9,7	7,7	4,5
v tom kraje:									
Hl. m. Praha	9 186	17,0	36,8	21,7	10,1	12,8	10,1	8,4	0,1
Středočeský	6 599	13,4	19,5	35,0	13,7	8,3	8,8	7,8	6,9
Jihočeský	5 954	14,3	21,4	34,4	11,7	8,7	9,7	7,0	7,2
Plzeňský	6 244	14,4	23,0	29,7	13,7	9,4	9,5	8,3	6,3
Karlovarský	6 733	16,1	28,5	22,3	14,3	13,6	9,8	8,2	3,3
Ústecký	7 180	16,0	27,0	25,2	13,2	12,5	11,3	7,3	3,5
Liberecký	7 109	15,9	24,2	31,8	11,0	9,0	10,5	7,5	5,9
Královéhradecký	6 293	14,2	19,4	36,1	13,9	7,6	8,0	7,6	7,4
Pardubický	6 032	13,0	16,9	32,5	19,8	8,1	9,2	8,2	5,3
Kraj Vysočina	5 871	13,1	15,5	35,5	19,3	4,5	9,4	8,4	7,3
Jihomoravský	6 364	13,7	20,0	29,1	23,1	7,3	10,0	7,3	3,2
Olomoucký	6 285	14,7	19,5	30,1	19,7	7,6	9,4	7,2	6,6
Zlínský	6 003	13,7	16,6	31,8	22,4	6,9	9,5	7,5	5,4
Moravskoslezský	6 694	16,1	26,1	26,1	14,4	12,5	9,2	7,0	4,7

Struktura průměrných měsíčních nákladů domácností na bydlení v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ - výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2022



KOMENTÁŘ

Náklady na bydlení byly pro 18,1 % domácností velkou zátěží. Vyšší podíly byly zjištěné v sedmi krajích. Nejvyšší podíl domácností, pro které výdaje byly na bydlení velkou zátěží, byl vyšetřen v Pardubickém kraji s hodnotou 30,3 %. Náklady na bydlení jako určitou zátěž označilo 72,9 % domácností v kraji. Pro 9 % domácností nebyly tyto náklady žádnou zátěží. Meziročně se tento podíl snížil o 5,2 p. b.

V části dotazníku za hospodářící domácnost týkající se problémů s bydlením vadil nejvíce domácnostem v kraji hluk od sousedů, resp. ulice (17,5 %). Každá desátá domácnost uvedla, že měla problém se zatékáním střechy, vlhkostí v bytě (9,3 %). U těchto dvou odpovědí patřily podíly v Olomouckém kraji mezi nejvyšší v mezikrajském srovnání. Ve srovnání s výsledky předchozího šetření se zvýšil podíl domácností, kterým vadil hluk (o 2,7 p. b.) a příliš tmavý byt (o 0,8 p. b.). Ostatní problémy s bydlením nebyly natolik vnímané domácnostmi jako v předchozím roce.

Téměř ve všech krajích, s výjimkou Kraje Vysočina, respondenti nejčastěji označili za problematický hluk z domu, resp. ulice.

Na otázku, jestli domácnost splácí nějaké půjčky, leasing nebo spotřebitelský úvěr (kromě úvěrů spojených s bydlením), 88,1 % domácností v Olomouckém kraji uvedlo, že půjčky nemá. Splácení půjček bylo velkou zátěží pro 2,9 % domácností a určitou zátěží to bylo pro 6,8 % domácností. Tento výdaj nebyl vůbec zátěží pro 2,2 % domácností z kraje.

Více informací naleznete na internetových stránkách ČSÚ v publikaci [Příjmy a životní podmínky domácností 2022](#).

Kontakt:

Joanna Pozdíšková

Oddělení informačních služeb

E-mail: joanna.pozdiskova@czso.cz

Tel.: 585 731 528

Poznámka:

Šetření s názvem *Životní podmínky* probíhá v České republice od roku 2005 jako národní verze evropského šetření EU-SILC (European Union – Statistics on Income and Living Conditions). Při realizaci se využívá tzv. rotační panel – stejné domácnosti jsou dotazovány v ročním odstupu po dobu čtyř let a každoročně je soubor doplněn o domácnosti nové.

Šetření probíhá každoročně na jaře a vyškolení tazatelé navštěvují náhodně vybrané domácnosti, od kterých získávají informace o jejich příjmu za uplynulý rok a také o jejich situaci v době šetření. V Olomouckém kraji bylo na jaře 2022 zahrnuto do šetření 595 domácností a 476 z nich bylo úspěšně vyšetřeno. V celé republice to bylo 10,9 tis. domácností, ze kterých bylo úspěšně vyšetřeno 8,6 tis. Výsledky ukazují výši a složení příjmů domácností v roce 2021 a subjektivní hodnocení situace domácnosti na jaře 2022 v době šetření.

Při interpretaci a analýze výsledků šetření *Životní podmínky* je třeba mít neustále na paměti, že vznikly zpracováním dat získaných z výběrového šetření. Všechny publikované údaje jsou tedy statistické odhady zatížené určitou chybou a nikoliv přesná čísla.